

Green Power Denmark's
EP-Indspil 2024-2029:

ELEKTRISK EUROPA

Indledning

Den grønne omstilling har aldrig været højere på dagsordenen end i de sidste fem år - og heldigvis for det. EU har vedtaget en række lovgivningspakker, der har styrket den grønne dagsorden. Der er dog stadig meget at gøre. Mens de seneste fem år har stået i den grønne omstillings tegn, har Europa ikke i tilstrækkelig grad fokuseret på, hvem der skal bruge al den grønne strøm, der produceres. Derfor skal de næste fem år stå i elektrificeringens tegn, så den grønne strøm kan fortrænge den sorte energi fra kul, olie og naturgas.

Green Power Denmark præsenterer med vores fire prioriteter, hvordan EU kan øge produktionen af vedvarende energi og forbedre sin konkurrenceevne samtidig med, at Europa elektrificeres. Derfor er vejen til et bæredygtigt, konkurrencedygtigt og sikkert Europa et massivt fokus på vedvarende energi, smart energiefektivisering og elektrificering.

Prioritet 1: Elektrificering af Europa

Der er behov for at sætte turbo på elektrificeringen af Europa. Et elektrificeret Europa vil betyde skibe på grønne brændstoffer, emissionsfrie elbiler på vejene, en grøn procesindustri og et farvel til gasfyr i vores boliger. Får vi ikke sat tilstrækkeligt skub på elektrificeringen vil det derimod få negativ betydning for investeringerne i vedvarende energi. Det må ikke ske, for det vil kun forlænge Europas afhængighed af sort energi.

Derfor er den rigtige retning for Europa at opsætte flere vindmøller og solceller. Det vil kræve, at Europa elektrificeres, så vi kan få gavn af al den grønne strøm. Green Power Denmark mener, at EU skal sætte skub i elektrificeringen ved, at:

- **Kommissionen skal udarbejde en handlingsplan for elektrificering i sine første 100 dage**

Handlingsplanen skal sætte et mål på 35 pct. elektrificering af det endelige energiforbrug i hele EU inden 2030 for at indfri ambitionerne, der er fastsat i REpowerEU. Planen skal indeholde målsætninger for, hvordan Europa får elektrificeret alle dele af samfundet. Målsætningerne skal omsættes til nationale handleplaner og skrives ind i medlemslandenes nationale energi- og klimaplaner for at sikre, at elektrificeringen øges.

- **Kommissionen skal hjælpe med at fjerne flaskehalse i det europæiske transmissionsnet**

Øget transmissionskapacitet på tværs af Europa gør det muligt at transportere og handle med endnu mere vedvarende energi. Forordning 2019/943 indeholder en bestemmelse om, at 70 pct. af kapaciteten på eltransmissionsforbindelser mellem budområder i det europæiske elmarked skal være tilgængelig for handel. Men den bestemmelse efterlever EU-landene ikke i praksis, og det skaber flaskehalse i det europæiske elnet, som er til skade for både forbrugere, virksomheder og den grønne elektrificering af Europa.¹

Det europæiske agentur for samarbejde mellem energiregulatorer, ACER, har konkluderet, at den grænseoverskridende handel med strøm hjælper til at sta-

bilisere elpriser og skaber samfundsværdier for over 250 mia. kroner.² Derfor skal Europa-Kommissionen sikre, at medlemslandene overholder EU-lovgivningen og åbner for den grænseoverskridende handel, så forbrugerne får både mere stabile og billige elpriser.

- **Kommissionen skal lancere en ny strategi for opvarmning og køling i 2025**

Næsten halvdelen af den energi, der bliver brugt i Europa bruges på opvarmning eller køling³. Her kommer mere end 70 pct. af denne energi fra fossile energikilder⁴. Der er altså et enormt potentiale i at sikre grøn og energieffektiv varme og køling i Europe. Men på trods af det store potentiale er Europas varme- og kølingsstrategi ikke blevet opdateret siden 2016. Derfor bør Europa-Kommissionen lancere en ny strategi i 2025 baseret på vedvarende energi, smart energieffektivisering og sektorkobling. Så vi sikrer, at den bæredygtige energi er udgangspunktet for at lave varme og køling, at vi bruger den grønne energi mest effektivt, og at vi får sammenkoblet energi- og produktionssystemer, så vi bedre kan udnytte f.eks. overskudsvarme og -køling. Strategien bør også adressere potentialet for udnyttelse af overskudsvarme i fjernvarme og samtænkes med Kommissionens kommende *Heat Pump Action Plan* for udbredelse af varmepumper i Europa inden 2025.

- **Totalt stop for salg af forbrændingsmotorer i person- og varebiler fra 2035**

Aftalen om udfasning af forbrændingsmotorer i person- og varebiler i 2035 stopper desværre ikke salget af biler med forbrændingsmotorer. Aftalen tillader stadig biler, der kører på e-fuels, og der er stadig ikke sikkerhed om, hvad der vil blive defineret som grønne brændsler. Det skaber usikkerhed om både investeringer og persontransportens grønne fremtid. Green Power Denmark kæmper for at fastholde et 100 pct.-reduktionsmål for CO₂-udledning i persontransporten. Derfor foreslår vi et totalt stop for salg af forbrændingsmotorer i person- og varebiler fra 2035 for at skabe sikkerhed om fremtidens persontransport og investeringer for hele branchen i EU.

- **EU bør styrke CO₂-standarderne for den tunge vejtransport**

EU har præsenteret et reduktionsmål for den tunge vejtransport på 90 pct. i 2040. En lastbil kører ca. 18 år på de europæiske veje, inden den bliver skrottet⁵. Det vil betyde, at en stor del af de lastbiler, der kører rundt på vejene efter 2050, fortsat vil køre på fossile brændstoffer. Derfor anbefaler Green Power Denmark, at reduktionsmålet styrkes fra 90 pct. til 100 pct. allerede i 2035, hvis EU skal nå i mål med ambitionen om klimaneutralitet i 2050.

Prioritet 2: Accelereret udbygning af vedvarende energi

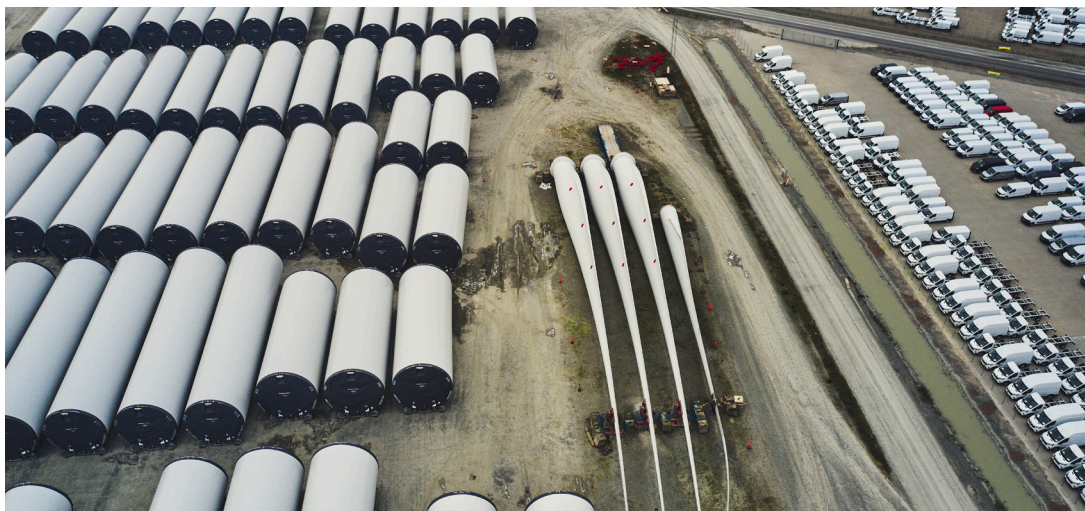
Der skal installeres 30 GW vindenergi om året for at indfri EU-målet om 42,5 pct. vedvarende energi inden 2030. I 2023 blev der dog kun installeret 16 GW vindenergi. Det går simpelthen ikke hurtigt nok med at få godkendt, bygget og tilsluttet nye vindprojekter i Europa⁶. Læg hertil at EU's målsætning om klimaneutralitet i 2050 kræver, at vindenergi skal dække 50 pct. af Europas elforbrug i 2050. I morgendagens energisystem er der også behov for at forbruget følger produktionen. Det kommer vi bl.a. til at se, når brintproduktionen kommer i gang. Her forventes det nemlig, at der skal produceres brint, når det blæser meget og elpriser er lave, mens produktionen kan nedskaleres, når elpriserne er høje. Green Power Denmark mener, at EU skal sætte skub i udbygning af vedvarende energi ved, at:

- **Kommissionen skal udarbejde modeller for fælleseuropæiske finansieringsmuligheder for grænseoverskridende VE-projekter**

Hvis hele havvindressourcen i Nordsøen skal udnyttes og hvis Energiøer skal bidrage til at distribuere strømmen på tværs af EU-lande, skal finansieringsomkostningerne fordeles retfærdigt. De lande, som skal forbruge strømmen, skal også bidrage til finansieringen. Det kalder på tværeuropæisk koordination og fælles løsninger. Ellers udfordres rentabiliteten i grænseoverskridende VE-projekter som placeres i ét land, men kan levere vedvarende energi til flere lande. Denne problematik udspiller sig i arbejdet med Energiøen i Nordsøen.

- **Kommissionen skal pålægges at opdatere vejledninger om brug af undtagelsesbestemmelser i forhold til EU's naturbeskyttelsesdirektiver**

Undtagelsesbestemmelserne, som gør det muligt at opstille VE i naturområder, anvendes meget lidt i Danmark, hvilket bl.a. skyldes udbredt usikkerhed om anvendelsesmulighederne. De eksisterende EU-vejledninger om undtagelsesbestemmelserne er mellem seks og tre år gamle og afspejler ikke tilstrækkeligt forståelsen af VE-projekter som væsentlig samfundsinteresse. Vejledningerne bør afspejle, at VE-projekter i lyset af klimakrisens alvor skal accelereres og prioriteres højere i forhold til tidligere overfor andre hensyn. Der er en udpræget mangel på vejledning og tilstrækkelige tests af afværge- og kompensationsforanstaltningernes effekt.

Prioritet 3: Udbygning af det europæiske elnet

Elforbruget i det europæiske elsystem forventes, at mere end fordobles frem mod 2050.⁷ Det betyder, at der skal investeres massivt i udbygningen af elnettet, så det kan transportere langt mere el, end det har gjort hidtil. Kommissionen vurderer, at der frem mod 2030 er behov for investeringer i elnettet på op mod 584 milliarder euro i distributions- og transmissionsnet. Der er derfor brug for de rette forudsætninger, så netselskaberne kan investere rettidigt.

Vi har i dag i Danmark et elnet med en forsyningssikkerhed i verdensklasse, og det skal vi også have i en elektrificeret fremtid. Her skal den økonomiske regulering af elnettet fortsat forankres nationalt og fremtidssikres ved en klog implementering af "anticipatory investments", som det er vedtaget i elmarkedsreformen. Udover at udbygge elnettet skal de europæiske regler også sikre, at netoperatørerne i Danmark fortsat kan være på forkant med udviklingen af en samfundsøkonomisk optimal prissætning for brug af elnettet, med tariffer og tilslutningsløsninger, som tilskynder til at bruge elnettet fleksibelt og klogt. Green Power Denmark mener også, at der skal skabes klarhed over, hvordan landene fordeler omkostningerne, når transmissionsnettet skal udbygges og bindes sammen på tværs af Europa.

- **Bedre rammer for investeringer i elnettet på forkant**

Hvis infrastruktur på tværs af energiformer skal understøtte den kraftige udbygning af VE og elektrificering af forbruget, er der behov for at konkretisere muligheden for, at infrastrukturselskaberne kan gennemføre og finansiere de nødvendige investeringer i elnettet, der gennemføres på forkant af behovet. Den økonomiske regulering af infrastruktur sker bedst nationalt, men europæiske regler skal understøtte, at den nationale regulering giver rammevilkår for, at forhåndsinvesteringer, de såkaldte *anticipatory investments*, kan gennemføres og finansieres.

- **Europæisk udbygning af onshore eltransmissionsnet**

Udbygningen af transmissionsnet på det europæiske fastland går for langsomt. Det nuværende planlægnings- og udbygningsspor leverer ikke transmissionsnet i det omfang, der er nødvendigt for at understøtte den forventede opskalering af vedvarende energi. De nuværende processer, der vedrører identificering af behov, tilladelser og omkostningsfordeling på tværs af landegrænser, bør løftes og styrkes markant. Manglende kapacitet i elnettet forsinkes udbygningen af vedvarende energi og i værste fald er det en stopklods for VE-udbygningen, hvis ikke transmissionsnettet udbygges. Fra et dansk perspektiv er udbygning af særligt det tyske og nordeuropæiske elnet centralt for at kunne afsætte nordisk vedvarende energi længere nede i Europa.

- **Europæisk udbygning af offshore eltransmissionsnet**

De europæiske planer for offshore transmissionsnet er på et meget tidligt stadium. En af udfordringerne er at finde ud af, hvem der skal betale for udbygningen af infrastrukturen. Nogle lande har et stort potentiale for udbygning af havvind, der langt overstiger landets eget behov, mens andre lande slet ikke har mulighed for at opstille havvind. Fx har Danmark et massivt potentiale for udbygning af havvind, men det er ekstremt dyrt at udbygge den nødvendige

infrastruktur, der skal sørge for, at andre lande kan importere grøn strøm. Derfor mener Green Power Denmark, at Kommissionen skal præsentere forslag til fællesfinansieringsmodeller, så de lande, der får gavn af dansk eksport af grøn strøm, også er med til at finansiere udgifterne.

- **Flere og større interconnectorere i Europa**

En øget mulighed for at transportere elektriciteten på tværs af landegrænser reducerer samlet set elprisen i hele Europa. Det skyldes, at flere kabler giver mulighed for at investere i og afsætte endnu mere el fra navnlig vindmøller. Gevinsterne opstår, fordi den grønne strøm bedre kan udnyttes og transporteres til de områder, hvor forbruget er. Med flere kabler til Centraleuropa kan udbygningen med havvind i Nordsøen og landvind i Norden fortrænge fossile brændsler som kul og gas. Derfor bør der sættes ind på udbygning af transmissionsnettet for at sikre en effektiv og grøn udnyttelse af Europas ressourcer. En modelberegning fra Green Power Denmark viser, at en øget mulighed for at transportere elektriciteten rundt i Europa påvirker elprisen i hele det pågældende modelområde og at flere transmissionskabler på tværs af vores kontinent vil reducere priserne i Danmark med 1-2 EUR/MWh, mens reduktionen af elpriserne er 2-5 EUR/MWh i det centrale Europa⁸.

Der er brug for harmonisering af elmarkederne på tværs af Europa, og markedsdesignet skal løbende udvikle sig i takt med, at vi får endnu mere vedvarende energi i systemet. Green Power Denmark støtter det valgte europæiske elmarkedsdesign, og vi mener, at marginalprissætningen i det europæiske day ahead-marked både giver de rette langsigtede investeringssignaler til udbygning af VE og til mere kortsigtet forbrugsfleksibilitet. Det blev tydeligt under energikrisen, hvor forbrugerne reagerede på de stigende priser ved at reducere og flytte forbruget fra de dyreste timer til de billigere. Samtidig medførte priserne i elmarkedet, at det var profitabelt at investere i vedvarende energi.

Green Power Denmark vil derudover opfordre til, at allerede eksisterende lovgivning på området implementeres og overholdes, så vi får udrullet timeaflyste målere, at 70 pct. kapacitet på udlandsforbindelser gives til markedet, og 15 minutters tidsopløsning implementeres i hele EU.

Prioritet 4: Styrk den grønne industri i Europa

En stærk grøn energiindustri i Europa er forudsætningen for, at Europa kan blive fri af fossile brændsler samt sikre den fortsatte udrolning af vind, sol og andre vedvarende energikilder. EU har i denne mandatperiode styrket rammevilkårene for industrien med bl.a. *Net Zero Industry Act*, *Critical Raw Materials Act*, *Wind Power Action Plan* og det tilhørende *Wind Charter*. Green Power Denmark mener, at EU fortsat skal styrke den grønne industri ved, at:

- **Kommissionen skal præsentere en lovgivningspakke, der sikrer lige konkurrencevilkår for den grønne industri i Europa**

Den grønne energiindustri i Europa presses lige nu af massiv statsstøtte til konkurrenter fra andre lande og handelsbarrierer i andre lande. Derfor efterspørger Green Power Denmark en plan fra Kommissionen, der skal sikre lige konkurrencevilkår for den grønne europæiske industri. Derudover bør Kommissionen hurtigst vedtage den sekundære lovgivning, der er forbundet med implementeringen af *Net Zero Industry Act*, herunder specificering af prækvalifikationskriterier og bæredygtighedskrav. Implementeringen skal ske i et tæt samarbejde med myndigheder, brancheorganisationer og virksomheder, så det sikres, at EU's grønne energiindustri får de bedst mulige rammer i auktioner og udbud. Konkrete implementeringstiltag kan være deadlines for myndighedsbehandling på tværs af EU og automatisk godkendelse, hvis deadline ikke overholdes.

- **Kommissionen bør fremsætte en plan for fælles europæiske finansieringsmuligheder**

For at styrke EU's langsigtede konkurrenceevne og uafhængighed på energiområdet skal Kommissionen etablere stærkere fælles europæiske finansieringsmuligheder, der understøtter investeringer i den grønne energiindustri, når EU's lempede statsstøtteregler udløber ved udgangen af 2025. Fælles finansieringsløsninger er vigtige for at modvirke et internt statsstøtteræs blandt EU's medlemslande. EU's finansieringsordninger skal være mere risikovillige og lettere at ansøge. Der kan også arbejdes med bedre muligheder for kobling af EU-midler mellem Den Europæiske Investeringsbank og nationale eksportkredit- og investeringsfonde.

- **EU skal indgå nye strategiske handelsaftaler**

EU bør sikre adgangen til kritiske råmaterialer til brug for den grønne omstilling gennem bl.a. nye og strategiske handelsaftaler samt opbygning af udvindings- og processeringsfaciliteter i EU. Det handler ikke udelukkende om metaller og sjældne jordarter, men også glasfiber, som er afgørende for vindmølleindustrien. Derudover bør der være øget fokus på genanvendelse af kritiske råmaterialer.

Noter

1 ACERs Market Monitoring Report fra juli 2023 (Cross-zonal capacities and the 70% margin available for cross-zonal electricity trade (MACZT)) understreger udfordringen med lav eller manglende kapacitet på udlandsforbindelserne og bl.a. konkluderer, at maksimal tilgængelighed af grænseoverskridende kapacitet er en forudsætning for den grønne omstilling:

[Cross-zonal capacities and the 70% margin available for cross-zonal electricity trade \(europa.eu\)](#)

2 ACER's Final Assessment of the EU Wholesale Electricity Market Design, April 2022:

[Final_Assessment_EU_Wholesale_Electricity_Market_Design.pdf \(europa.eu\)](#), side 22.

3 Eurostat - Heating and cooling from renewables are gradually increasing (<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/DDN-20230203-1#:~:text=Energy%20for%20heating%20and%20cooling,of%20biomass%20and%20heat%20pumps>).

4 EHPA - priorities for EU policy 2024-2029 s. 1

5 Electric trucks take charge:

https://www.transportenvironment.org/wp-content/uploads/2022/10/202210_TE_trucks_briefing_final.pdf

6 WindEurope's response to public consultation on Renewables Acceleration Areas -

<https://windeurope.org/policy/position-papers/>

7 Green Power Denmark - Elpris Outlook 2023 - Aldrig mere energikrise? side 17

8 Green Power Denmark - Elpris Outlook 2023 - Aldrig mere energikrise? side 29

Green Power Denmark
+45 35 30 04 00
info@greenpowerdenmark.dk

© Green Power Denmark 2024